

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 56/16
Λουξεμβούργο, 2 Ιουνίου 2016

Απόφαση στην υπόθεση C-438/14
Nabiel Peter Bogendorff von Wolffersdorff κατά Standesamt der Stadt
Karlsruhe, Zentraler Juristischer Dienst der Stadt Karlsruhe

Ονοματεπώνυμο περιέχον πλείονα στοιχεία δηλωτικά τίτλου ευγενείας, που επέλεξε ελεύθερα Γερμανός σε άλλο κράτος μέλος του οποίου έχει επίσης την ιθαγένεια, δεν πρέπει κατ' ανάγκη να αναγνωρίζεται στη Γερμανία

Η αίτηση αναγνώρισεως μπορεί να απορριφθεί εφόσον η άρνηση αυτή είναι κατάλληλη και αναγκαία για να διασφαλισθεί η ισότητα όλων των Γερμανών πολιτών ενώπιον του νόμου

Ο Nabiel Peter Bogendorff von Wolffersdorff¹, γεννηθείς στη Γερμανία το 1963², απέκτησε, κατά τη διαμονή του στο Ηνωμένο Βασίλειο από το 2001 έως το 2005³, πλέον της γερμανικής ιθαγένειάς του, τη βρετανική ιθαγένεια και άλλαξε⁴ τα ονόματά και το επώνυμό του σε Peter Mark Emanuel Graf von Wolffersdorff Freiherr von Bogendorff⁵ («Graf» και «Freiherr» σημαίνουν στα γερμανικά «κόμης» και «βαρόνος», αντιστοίχως). Μετά την επιστροφή του στη Γερμανία, ζήτησε από το ληξιαρχείο του Δήμου Καρλσρούης (Γερμανία) την αναγνώριση της μεταβολής αυτής και την καταχώριση στο μητρώο γεννήσεων του νέου ονοματεπωνύμου που απέκτησε βάσει του βρετανικού δικαίου. Δεδομένου ότι η υπηρεσία αυτή αρνήθηκε να δεχθεί το αίτημά του, ο N. P. Bogendorff von Wolffersdorff προσέφυγε ενώπιον του Amtsgericht Karlsruhe (πρωτοδικείου Καρλσρούης), το οποίο ερωτά το Δικαστήριο αν η άρνηση αυτή αναγνώρισεως αντιβαίνει στο δίκαιο της Ένωσης.

Με τη σημερινή απόφασή του, το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι **η άρνηση** των αρχών κράτους μέλους να αναγνωρίσουν τα ονόματα και το επώνυμο ημεδαπού, όπως αυτά καθορίστηκαν και καταχωρίστηκαν σε έτερο κράτος μέλος, του οποίου την ιθαγένεια έχει επίσης το πρόσωπο αυτό, **αποτελεί περιορισμό της ελεύθερης κυκλοφορίας των πολιτών της Ένωσης**.

Εν προκειμένω, ο N. P. Bogendorff von Wolffersdorff διατρέχει τον κίνδυνο να υποχρεωθεί, εξαιτίας της διαφοράς μεταξύ ονομάτων, να άρει τις αμφιβολίες ως προς την ταυτότητά του. Πράγματι, ενώ σύμφωνα με το γερμανικό ληξιαρχείο και τα γερμανικά έγγραφα ταυτότητας ονομάζεται «Nabiel Peter Bogendorff von Wolffersdorff», στο βρετανικό διαβατήριό και στη βρετανική άδειά του οδηγήσεως αναγράφεται το ονοματεπώνυμο «Peter Mark Emanuel Graf von Wolffersdorff Freiherr von Bogendorff». Επιπλέον, ο N. P. Bogendorff von Wolffersdorff διατρέχει τον κίνδυνο να αντιμετωπίσει δυσχέρειες προκειμένου να αποδείξει τους οικογενειακούς δεσμούς με την ανήλικη κόρη του, η οποία, τόσο στο βρετανικό όσο και στο γερμανικό διαβατήριό της⁶, φέρει το ονοματεπώνυμο Larissa Xenia Gräfin von Wolffersdorff Freiin von Bogendorff.

¹ «Nabiel Peter» είναι τα ονόματα, ενώ «Bogendorff von Wolffersdorff» είναι το επώνυμο.

² Κατά τη γέννησή του, έλαβε το όνομα «Nabiel» και το επώνυμο «Bagadi». Κατόπιν διοικητικής διαδικασίας αλλαγής ονόματος, έφερε το ονοματεπώνυμο Nabiel Peter Bogendorff. Εν συνεχεία, κατόπιν υιοθεσίας, το ονοματεπώνυμό του μεταβλήθηκε σε Nabiel Peter Bogendorff von Wolffersdorff.

³ Κατά τη διάρκεια της διαμονής αυτής, εργάστηκε στο Λονδίνο ως σύμβουλος επί θεμάτων πτωχεύσεως.

⁴ Η μεταβολή αυτή πραγματοποιήθηκε, σύμφωνα με το βρετανικό δίκαιο, με δήλωση («deed poll») ενώπιον των υπηρεσιών του Supreme Court of England and Wales (ανωτάτου δικαστηρίου της Αγγλίας και της Ουαλίας, Ηνωμένο Βασίλειο), και δημοσιεύθηκε ακολούθως στη The London Gazette.

⁵ «Peter Mark Emanuel» είναι τα ονόματα, ενώ «Graf von Wolffersdorff Freiherr von Bogendorff» είναι το επώνυμο.

⁶ Η κόρη του N. P. Bogendorff von Wolffersdorff γεννήθηκε στη Γερμανία και έχει επίσης αμφότερες τις ιθαγένειες. Το 2011, το Oberlandesgericht Dresden (εφετείο της περιφέρειας Δρέσδης, Γερμανία) υποχρέωσε το ληξιαρχείο του Δήμου Χέμνιτς να καταχωρίσει ληξιαρχικώς το όνομα όπως αναγράφεται στη ληξιαρχική πράξη γεννήσεως που χορήγησε το βρετανικό προξενείο στο Ντύσσελντορφ.

Εντούτοις, δεδομένου ότι, βάσει του Συντάγματος της Βαϊμάρης του 1919 καταργήθηκαν⁷ στη Γερμανία τα προνόμια και οι τίτλοι ευγενείας και απαγορεύθηκε η δημιουργία τίτλων που δημιουργούν την εντύπωση αριστοκρατικής καταγωγής, έτσι ώστε να διασφαλίζεται η ισότητα ενώπιον του νόμου όλων των Γερμανών πολιτών, το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι **ένας τέτοιος περιορισμός μπορεί να δικαιολογείται** για λόγους δημοσίας τάξεως.

Το Δικαστήριο επισημαίνει συναφώς ότι οι τίτλοι ευγενείας που υφίσταντο προ της Δημοκρατίας της Βαϊμάρης, μολονότι καταργήθηκαν ως τέτοιοι, εξακολούθησαν να χρησιμοποιούνται ως στοιχεία του ονόματος, οπότε υπάρχουν πάντα Γερμανοί πολίτες των οποίων τα ονόματα περιλαμβάνουν στοιχεία που αντιστοιχούν σε πρώην τίτλους ευγενείας. Ωστόσο, θα αντέβαινε στην πρόθεση του Γερμανού νομοθέτη το ενδεχόμενο Γερμανοί υπήκοοι, κάνοντας χρήση του δικαίου άλλου κράτους μέλους, να υιοθετούν εκ νέου τους καταργηθέντες τίτλους ευγενείας. Τυχόν συστηματική αναγνώριση, όμως, των αλλαγών ονοματεπωνύμου, όπως αυτής της υπό κρίση υποθέσεως, μπορεί να έχει το αποτέλεσμα αυτό.

Το Δικαστήριο δίνει, επομένως, στο Amtsgericht Karlsruhe την απάντηση ότι **οι αρχές κράτους μέλους δεν υποχρεούνται να αναγνωρίσουν το ονοματεπώνυμο** υπηκόου αυτού του κράτους μέλους σε περίπτωση κατά την οποία το πρόσωπο αυτό έχει και την ιθαγένεια άλλου κράτους μέλους όπου απέκτησε αυτό το ονοματεπώνυμο το οποίο επέλεξε ελεύθερα ο ίδιος και το οποίο περιέχει πλείονα στοιχεία δηλωτικά τίτλου ευγενείας που δεν γίνονται δεκτά κατά το δίκαιο του πρώτου κράτους μέλους, **εφόσον** αποδεικνύεται –στοιχείο του οποίου η διακρίβωση απόκειται στο Amtsgericht– **ότι η άρνηση αυτή αναγνώρισεως δικαιολογείται**, εντός του συγκεκριμένου πλαισίου, βάσει λόγων απομένων της δημοσίας τάξεως, καθόσον είναι **κατάλληλη και αναγκαία για τη διασφάλιση της τηρήσεως της αρχής της ισότητας ενώπιον του νόμου όλων των πολιτών του εν λόγω κράτους μέλους**⁸.

Κατά τη **στάθμιση** αυτή των **διαφόρων θεμιτών συμφερόντων**, το Amtsgericht πρέπει να λάβει υπόψη ότι (i) ο N. P. Bogendorff von Wolffersdorff άσκησε το δικαίωμά του ελεύθερης κυκλοφορίας και έχει διπλή, γερμανική και βρετανική, ιθαγένεια, (ii) ότι τα κτηθέντα στο Ηνωμένο Βασίλειο στοιχεία του ονοματεπωνύμου που, κατά τις γερμανικές αρχές, θίγουν τη γερμανική δημόσια τάξη, δεν αποτελούν τυπικώς τίτλους ευγενείας ούτε στη Γερμανία ούτε στο Ηνωμένο Βασίλειο και (iii) ότι το Oberlandesgericht Dresden δεν έκρινε ότι η καταχώριση του ονοματεπωνύμου της κόρης του N. P. Bogendorff von Wolffersdorff αντέβαινε στη δημόσια τάξη.

Αφετέρου, το Amtsgericht πρέπει επίσης να λάβει υπόψη (i) ότι η υπό κρίση μεταβολή ονοματεπωνύμου στηρίζεται σε επιλογή που αποσκοπεί αμιγώς στην προσωπική εξυπηρέτηση του N. P. Bogendorff von Wolffersdorff, (ii) ότι η συνακόλουθη διαφορά μεταξύ ονοματεπωνύμων δεν οφείλεται ούτε στις συνθήκες γεννήσεως⁹ του N. P. Bogendorff von Wolffersdorff ούτε σε υιοθεσία¹⁰ ή σε κτήση της βρετανικής ιθαγένειας και (iii) ότι το ονοματεπώνυμο που επελέγη στο Ηνωμένο Βασίλειο περιλαμβάνει στοιχεία τα οποία, χωρίς να αποτελούν τυπικώς τίτλους ευγενείας στη Γερμανία ή στο Ηνωμένο Βασίλειο, του προσδίδουν την εντύπωση ονόματος δηλωτικού αριστοκρατικής καταγωγής.

Το Δικαστήριο επισημαίνει επίσης ότι, εν πάση περιπτώσει, η δημόσια τάξη και η αρχή της ισότητας των Γερμανών πολιτών ενώπιον του νόμου δεν δύνανται να δικαιολογήσουν την άρνηση αναγνώρισεως της αλλαγής των (μικρών) **ονομάτων** του N. P. Bogendorff von Wolffersdorff.

⁷ Βάσει του Θεμελιώδους Νόμου της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας, του 1949, η επίμαχη διάταξη εξακολουθεί να βρίσκεται σε ισχύ, κατέχοντας στην ιεραρχία των κανόνων δικαίου θέση ομοσπονδιακού νόμου απλής τυπικής ισχύος.

⁸ Αντιθέτως, κατά το Δικαστήριο, ούτε οι αρχές της σταθερότητας και της συνέχειας του ονοματεπωνύμου ούτε το ότι το ονοματεπώνυμο μεταβλήθηκε με πρωτοβουλία του N. P. Bogendorff von Wolffersdorff, ούτε, τέλος, ο σκοπός της αποφυγής δυσανάλογα μακροσκελών ή υπέρμετρα σύνθετων ονοματεπωνύμων δύνανται να δικαιολογήσουν την άρνηση αναγνώρισεως.

⁹ Όσον αφορά την περίπτωση γεννήσεως και διαμονής σε άλλο κράτος μέλος, βλ. την απόφαση του Δικαστηρίου της 14ης Οκτωβρίου 2008, *Grunkin και Paul* (C-353/06, βλ. [ανακοινωθέν τύπου αριθ. 71/08](#)).

¹⁰ Μια τέτοια υπόθεση αποτέλεσε το αντικείμενο της αποφάσεως του Δικαστηρίου της 22ας Δεκεμβρίου 2010, *Sayn-Wittgenstein* (C-208/09, βλ. [ανακοινωθέν τύπου αριθ. 125/10](#)). Η υπόθεση εκείνη αφορούσε, πάντως, την αυστριακή έννομη τάξη η οποία, αντιθέτως προς τη γερμανική έννομη τάξη, περιλαμβάνει αυστηρή απαγόρευση όσον αφορά την εξακολούθηση της χρήσεως τίτλων ευγενείας.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η διαδικασία εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα να υποβάλουν στο Δικαστήριο, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά αυτή, λαμβάνοντας υπόψη την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, ομοίως, άλλα εθνικά δικαστήρια ενώπιον των οποίων ανακύπτει παρόμοιο ζήτημα.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημερώσεως, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) της αποφάσεως είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσίευσής της

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδη ☎ (+352) 4303 2582